

NGUYỄN KHẮC ĐỨC*

CHÍNH SÁCH, PHÁP LUẬT TÔN GIÁO CỦA MỘT SỐ NƯỚC BẮC ÂU VÀ VẤN ĐỀ ĐẶT RA¹

Tóm tắt: Các nước Bắc Âu rất quan tâm đến việc ban hành chính sách, pháp luật để đáp ứng nhu cầu tôn giáo, tín ngưỡng của nhân dân, cũng như phát huy vai trò của tôn giáo trong phát triển đất nước. Trên cơ sở phân tích văn bản, tổng hợp, bài viết làm rõ những chính sách, pháp luật cơ bản của các nước Bắc Âu về tôn giáo, như tôn trọng và bảo đảm tự do tôn giáo, tín ngưỡng của mọi người, coi trọng giáo dục tôn giáo, hỗ trợ các cộng đồng tôn giáo, xử phạt nghiêm minh những phát ngôn, hành vi thù địch tôn giáo..., đồng thời chỉ ra những thách thức đối với đời sống tôn giáo ở một số nước Bắc Âu.

Từ khóa: Chính sách tôn giáo, pháp luật tôn giáo, ứng xử của nhà nước, Bắc Âu

Giới thiệu

Các nước Bắc Âu bao gồm Đan Mạch, Na Uy, Phần Lan, Thụy Điển và Ai xơ len (Iceland), có dân số khoảng gần 33 triệu người. Đây là nhóm nước phát triển bậc nhất thế giới hiện nay với thu nhập bình quân đầu người cao, dân chủ, tự do, bình đẳng và cuộc sống của người dân hạnh phúc. Các nước này theo chế độ dân chủ nghị viện kết hợp với nhà nước phúc lợi xã hội và thực hiện mục tiêu quyền lực thuộc về nhân dân. Tôn giáo chính ở các nước Bắc Âu là đạo Tin Lành Luther cùng với nhiều tôn giáo khác như Công giáo, Chính Thống giáo, Islam giáo, Do Thái giáo, Phật giáo, Ấn Độ giáo, Baha'i giáo, Mormon..., và những hiện tượng tôn giáo mới. Tỷ lệ Tin Lành Luther ở các nước như sau: Đan Mạch - 71,8% dân số (United States Department of State, 2024), Phần Lan - 62,2% (Statistics Finland, 2025), Na Uy - 63,7% (United States Department of State, 2024a), và Thụy Điển - 53% công dân (United States Department of State, 2024c). Ở Đan Mạch và Na Uy hiện nay, Giáo hội Tin Lành Luther được công nhận là Giáo hội quốc gia.

Chính sách, pháp luật tôn giáo được các nước Bắc Âu quan tâm xây dựng từ lâu trên cơ sở bối cảnh xã hội, tôn giáo của mỗi nước và tương thích với luật pháp quốc tế. Đó là chính sách bảo đảm bình đẳng, tự do tôn giáo, tín ngưỡng; thực hiện bao dung, hài hòa tôn giáo; nhà nước hỗ trợ các tôn giáo; tôn trọng quyền độc lập, tự chủ của các tôn giáo; đồng thời xử phạt nghiêm minh những hành vi gây chia rẽ, thù hận, phân biệt đối xử giữa các cộng đồng tôn

* Viện Dân tộc và Tôn giáo, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh. Email: nguyengkhaeducnapa@gmail.com.

Ngày nhận bài: 13/6/2025; ngày phản biện: 25/7/2025; ngày duyệt đăng: 09/10/2025.

¹ Bài viết là kết quả của Đề tài cấp cơ sở (2025): “Chính sách, pháp luật về tôn giáo của một số nước Bắc Âu” do TS. Nguyễn Khắc Đức làm chủ nhiệm, Viện Dân tộc và Tôn giáo, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh là tổ chức chủ trì.

giáo. Mặc dù vậy, tình hình tôn giáo ở các nước vẫn có những diễn biến phức tạp nhất định tác động tiêu cực đến xã hội, như tư tưởng chống Islam giáo, bài Do Thái hay những vụ việc đốt Kinh Qur'an, đã gây ra làn sóng phản đối mạnh mẽ của các nước Islam giáo. Trong bối cảnh trên, bài viết nhằm tìm hiểu, phân tích chính sách, pháp luật của một số nước Bắc Âu về tôn giáo, những ưu điểm, tiến bộ của chính sách cũng như những vấn đề đang đặt ra từ việc thực hiện chính sách tôn giáo ở mỗi nước.

Trong thời gian qua, đã có nhiều công trình nghiên cứu chính sách, pháp luật tôn giáo ở các nước Bắc Âu, tiêu biểu như: Marie Vejrup Nielsen và Lene Kühle (2011) đã khẳng định, mối quan hệ bền chặt giữa nhà nước Đan Mạch và Giáo hội Tin Lành Luther (Folkekirke) tại Đan Mạch vẫn được duy trì. Điều này gây ngạc nhiên, bởi vì mối quan hệ giữa giáo hội và nhà nước đang có những thay đổi ở các quốc gia Bắc Âu khác. Quan hệ giữa tôn giáo và nhà nước tại Đan Mạch có hai nguyên tắc đặc trưng cơ bản: sự đối xử bất bình đẳng giữa các tôn giáo khác nhau và sự thiếu tự chủ của Folkekirke. W. Cole Durham, Jr. Brett G. Scharffs (2016) đã phân tích chính sách, pháp luật tôn giáo và thực hiện chính sách ở các nước châu Âu. Theo đó, trong vụ việc Darby kiện Thụy Điển (ngày 23/10/1990), cả Hội đồng châu Âu và Tòa án Nhân quyền châu Âu đã khẳng định rằng, nhà nước Thụy Điển có thể trực tiếp thu thuế đối với một giáo hội đã được công nhận mà không vi phạm Công ước châu Âu,... Một số giáo hội nhà nước đã nhận tài trợ từ ngân sách quốc gia ở châu Âu, bao gồm Giáo hội Chính thống giáo ở Phần Lan, Giáo hội Tin Lành Luther ở Đan Mạch. Văn Nguyễn (2016) đã trao đổi về các thiết chế bảo vệ hiến pháp và bảo vệ quyền con người ở Na Uy. Theo đó, trong Hiến pháp Na Uy, quyền con người được ghi nhận toàn diện, tuyệt đối, từ quyền dân sự, chính trị đến quyền trẻ em. Với quy định như vậy, tại Na Uy, quyền con người được bảo đảm bằng thủ tục bảo vệ Hiến pháp. Bên cạnh đó, Na Uy còn có những đạo luật khác bảo vệ quyền con người. Bằng những phương pháp như vậy, Na Uy đã trở thành một trong những quốc gia tôn trọng và bảo vệ quyền con người tốt nhất trên thế giới. Kjell Å Modéer và Helle Vogt (2021) đã phân tích và đánh giá vấn đề pháp luật và Kitô giáo ở Bắc Âu từ thời kỳ Trung đại đến hiện đại, bao gồm thời kỳ ánh sáng với pháp luật thế tục, chủ nghĩa lãng mạn dân tộc và tư tưởng lập hiến; thời kỳ hiện đại với chủ nghĩa thế tục, quan điểm thực chứng và chủ nghĩa hiện thực pháp lý. Katri Kuusikallio và Aino Vihonen (2024) cũng nghiên cứu sự hợp tác của tôn giáo ở các quốc gia Bắc Âu hiện nay và những thách thức đặt ra, trong đó tập trung làm rõ những vấn đề như: luật tự do tôn giáo, nhân khẩu học tôn giáo ở các nước Bắc Âu, mối quan hệ giữa tôn giáo với nhà nước và sự hợp tác liên đức tin. Tác giả cho rằng, ở Đan Mạch, Luật Tự do Tôn giáo đã có hiệu lực kể từ bản sửa đổi Hiến pháp năm 1849. Đan Mạch có hệ thống giáo hội nhà nước, nhưng được gọi là giáo hội quốc gia. Quốc vương phải thuộc về giáo hội quốc gia, nhưng những người khác được tự do lựa chọn tôn giáo của mình. Năm 2018, luật đã được sửa đổi liên quan đến việc đăng ký và giám sát các cộng đồng tôn giáo khác, ngoại trừ giáo hội quốc gia. Các cộng đồng đã đăng ký có thể nhận được các khoản quyền góp miễn thuế. Evangelical Focus (2024) đã báo cáo những vấn đề tự do tôn giáo ở Thụy Điển. Theo đó, tình trạng những người tị nạn theo Kitô giáo, nhiều trường hợp đã thể hiện “một thủ tục chính trị hóa

và tùy tiện về những người cải đạo theo Kitô giáo, không tuân thủ luật pháp quốc tế và các tiêu chuẩn quốc tế về xác định tình trạng tị nạn”. Reuters (2025) cho rằng, vụ đốt kinh Qur’an năm 2023 đã khiến sự cân bằng giữa quyền tự do ngôn luận và các quy tắc bảo vệ các nhóm dân tộc và tôn giáo trở thành vấn đề lớn đối với Thụy Điển và các nước châu Âu khác.

Những nghiên cứu trên đã cho thấy một số chính sách, pháp luật tôn giáo cụ thể của các nước Bắc Âu, như: tự do tôn giáo, tín ngưỡng, đăng ký cộng đồng tôn giáo, tài trợ công cho các tổ chức tôn giáo. Trong khi đó, còn thiếu những nghiên cứu một cách tổng thể và cập nhật chính sách, pháp luật tôn giáo của các nước Bắc Âu, đây là vấn đề mà bài viết này quan tâm và mong muốn đóng góp bổ sung vào khoảng trống nghiên cứu. Tuy nhiên, chủ đề này thường xuyên thay đổi ở những thời kỳ lịch sử khác nhau và liên quan tới nhiều quốc gia. Bài viết trên cơ sở tổng hợp tài liệu, phân tích văn bản sẽ tập trung phân tích những vấn đề cơ bản thuộc chính sách, pháp luật tôn giáo của các nước Bắc Âu trong những thập kỷ gần đây.

1. Chính sách, pháp luật tôn giáo của một số nước Bắc Âu

1.1. Chính sách, pháp luật về tự do tôn giáo

Hiến pháp Đan Mạch bảo đảm tự do tôn giáo trên toàn Đan Mạch, Greenland và các đảo Faroe². Điều 67 Hiến pháp nêu rõ: công dân có quyền đoàn kết trong xã hội để thờ phụng Chúa theo cách phù hợp với đức tin của mình, miễn là không được dạy hoặc làm điều gì trái với đạo đức hoặc trật tự công cộng (Kongelige, 1953).

Điều 16 Hiến pháp Na Uy quy định: mọi cư dân của vương quốc đều có quyền tự do thực hành tôn giáo của mình. Giáo hội Na Uy, một giáo hội Tin Lành Luther, là Giáo hội quốc gia và do đó sẽ được Nhà nước hỗ trợ. Mọi cộng đồng tôn giáo và tín ngưỡng đều phải được hỗ trợ trên cơ sở bình đẳng. Hiến pháp cũng nêu rõ, “Nhà vua phải theo đạo Tin Lành Luther”, các giá trị quốc gia “sẽ vẫn là di sản Kitô giáo và nhân văn của chúng ta”. Điều 100 khẳng định: phải có quyền tự do ngôn luận; Điều 101 nêu rõ: mọi người đều có thể tự hợp trong các cuộc biểu tình và hội họp hòa bình (Storting, 2024). Trong khi đó, Mục 2 Luật Cộng đồng Tôn giáo Na Uy quy định: không ai bị ràng buộc về mặt pháp lý với việc thuộc hoặc không thuộc một cộng đồng tôn giáo, tổ chức tôn giáo hoặc nhóm tôn giáo nào. Cũng không ai được ràng buộc người khác vào một tổ chức như vậy (Storting, 1969).

Điều 1, Chương 2 Hiến pháp Thụy Điển khẳng định, mọi người được bảo đảm quyền tự do thờ cúng, nghĩa là tự do thực hành tôn giáo của họ một mình hoặc cùng với những người khác. Mọi người được bảo đảm quyền tự do tụ tập, nghĩa là tự do tổ chức hoặc tham dự các cuộc mít tinh với mục đích thông tin, thể hiện ý kiến hoặc vì bất kỳ mục đích tương tự khác. Mọi người được bảo đảm quyền tự do lập hội, nghĩa là tự do liên kết cùng với những người khác vì những mục đích công và tư (Riksdag, 2023). Pháp luật quy định không có hạn chế các quyền hoặc tự do dựa trên quan điểm tôn giáo. Không ai có nghĩa vụ phải thuộc về một cộng đồng tôn giáo hoặc “tiết lộ niềm tin tôn giáo với các tổ chức công cộng” (Riksdag, 2023).

² Đan Mạch bao gồm vùng lục địa, lãnh thổ Greenland và vùng đảo Faroe.

Hiến pháp Phần Lan quy định: mọi người đều có quyền tự do tôn giáo và lương tâm. Tự do tôn giáo và lương tâm bao gồm quyền tuyên xưng và thực hành một tôn giáo, quyền bày tỏ niềm tin của mình và quyền trở thành thành viên hoặc từ chối trở thành thành viên của một cộng đồng tôn giáo. Không ai có nghĩa vụ, trái với lương tâm của mình, tham gia vào việc thực hành một tôn giáo. Mọi người đều có quyền tổ chức các cuộc họp và biểu tình mà không cần giấy phép, cũng như quyền tham gia vào các cuộc họp và biểu tình đó. Mọi người đều có quyền tự do lập hội. Tự do lập hội bao gồm quyền thành lập hội mà không cần giấy phép, quyền trở thành thành viên hoặc không phải là thành viên của một hội và quyền tham gia vào các hoạt động của một hội (Government of Finland, 1999).

Như vậy, các nước Bắc Âu đều khẳng định, mọi người có quyền tự do tôn giáo và lương tâm, bao gồm quyền tự do theo hoặc không theo một tôn giáo, tuyên xưng, thực hành một tôn giáo, bày tỏ niềm tin tôn giáo một mình hoặc cùng với những người khác, hội họp một cách hòa bình và tự do lập hội.

1.2. Chính sách, pháp luật về đăng ký hoạt động tôn giáo

Ở Đan Mạch, Nhà nước cấp đăng ký và công nhận các cộng đồng tôn giáo thông qua sắc lệnh của Hoàng gia và quy trình đăng ký theo pháp luật. Một cộng đồng tôn giáo phải có ít nhất 50 thành viên trưởng thành có tư cách thường trú hoặc sở hữu quốc tịch Đan Mạch. Đối với các nhóm tôn giáo ở các vùng thưa dân như Greenland, chính phủ áp dụng ngưỡng dân số thấp hơn, thay đổi tùy theo tổng dân số của khu vực.

Các nhóm tôn giáo muốn đăng ký phải nộp hồ sơ mô tả các truyền thống cốt lõi và nghi lễ quan trọng nhất của nhóm cho Bộ Các vấn đề giáo hội. Một nhóm nộp đơn xin đăng ký cũng phải cung cấp một bản sao các quy tắc, quy định và cơ cấu tổ chức của mình; một báo cáo tài chính đã được kiểm toán (mà nhóm phải nộp hàng năm); thông tin về ban lãnh đạo của nhóm; và một thông báo về số lượng thành viên trưởng thành thường trú tại quốc gia đó. Các nhóm cũng phải có quy định các thủ tục chính thức để trở thành thành viên và cung cấp giáo lý của mình cho tất cả thành viên. Việc đăng ký không bắt buộc, nhưng nếu một nhóm tôn giáo không đăng ký sẽ không nhận được hỗ trợ tài chính từ Chính phủ.

Theo pháp luật Phần Lan, các cá nhân và nhóm tôn giáo có thể tồn tại, liên kết và thực hành tôn giáo của họ mà không cần đăng ký với Chính phủ. Tuy nhiên, để đủ điều kiện xin tài trợ của Chính phủ, các nhóm tôn giáo khác ngoài Giáo hội Tin Lành Luther Phần Lan (ELC) và Giáo hội Chính thống giáo phải đăng ký với Văn phòng Sáng chế và Đăng ký như một cộng đồng tôn giáo. Để đăng ký, một nhóm phải có ít nhất 20 thành viên, mục đích thực hành tôn giáo công khai và một bộ quy tắc để hướng dẫn các hoạt động của mình. Một cộng đồng tôn giáo đã đăng ký có tư cách pháp nhân có thể tuyển dụng nhân sự, mua tài sản và đưa ra các yêu cầu pháp lý. Một nhóm tôn giáo cũng có thể có được tư cách pháp lý bằng cách đăng ký như một hiệp hội với mục đích phi lợi nhuận không trái với luật pháp hoặc hành vi đúng đắn (United States Department of State, 2024b).

Tại Thụy Điển, không có yêu cầu pháp lý bắt buộc đăng ký hoặc công nhận cộng đồng tôn giáo. Tuy nhiên, chỉ những cộng đồng tôn giáo đã đăng ký với Cơ quan Hỗ trợ cộng đồng tôn giáo (SST) mới đủ điều kiện nhận được tài trợ của Chính phủ và miễn thuế tương tự như các tổ chức phi lợi nhuận. Để đăng ký với SST, một nhóm tôn giáo phải nộp đơn lên Bộ Văn hóa chứng minh rằng nhóm đáp ứng một số yêu cầu nhất định, bao gồm việc nhóm đã hoạt động trong nước ít nhất 5 năm, có cơ cấu tổ chức rõ ràng và ổn định, có thể hoạt động độc lập, phục vụ ít nhất 3.000 người và có nhiều địa điểm trong nước.

Việc đăng ký hoạt động tôn giáo đều được quan tâm ở các nước Bắc Âu để đảm bảo tính hợp pháp, công khai, minh bạch của các cộng đồng tôn giáo, đồng thời để họ nhận được sự hỗ trợ tài chính của nhà nước và việc miễn giảm thuế. Khi nhận được chứng nhận đăng ký, nghĩa là cộng đồng tôn giáo có tư cách pháp nhân để tiến hành những hoạt động và giao dịch dân sự như các tổ chức xã hội khác. Hơn nữa, việc đăng ký là không bắt buộc, các nhóm tôn giáo không đăng ký được hoạt động tự do theo pháp luật.

1.3. Chính sách, pháp luật về giáo dục tôn giáo

Ở Đan Mạch, các trường công phải giảng dạy về tôn giáo bằng chương trình tập trung vào Giáo hội Tin Lành Luther (ELC). Lực lượng giảng viên là giáo viên trường công lập mà không phải cá nhân do ELC cung cấp. Các lớp học về tôn giáo từ lớp một đến lớp chín là bắt buộc, mặc dù học sinh có thể được miễn học nếu phụ huynh gửi yêu cầu bằng văn bản. Chương trình giảng dạy của ELC từ lớp một đến lớp sáu tập trung vào các triết lý sống và đạo đức, các câu chuyện trong Kinh Thánh và lịch sử của Kitô giáo. Từ lớp bảy đến lớp chín, chương trình giảng dạy bổ sung một học phần về các tôn giáo thế giới. Khóa học tôn giáo là tùy chọn ở lớp 10. Nếu học sinh từ 15 tuổi trở lên, học sinh và phụ huynh phải cùng nhau yêu cầu miễn trừ cho học sinh. Các trường tư cũng phải dạy các lớp học về tôn giáo từ lớp một đến lớp chín.

Ở Na Uy, các trường công lập có một khóa học bắt buộc về Kiến thức Kitô giáo, Thông tin tôn giáo và đạo đức (CKREE) cho học sinh từ lớp 1 đến lớp 10. Các giảng viên do Nhà nước tuyển dụng sẽ dạy khóa học CKREE, bao gồm các tôn giáo, triết lý trên thế giới và thúc đẩy sự khoan dung, tôn trọng đối với mọi tín ngưỡng tôn giáo, cũng như thuyết vô thần. Các trường không cho phép tổ chức các nghi lễ tôn giáo, nhưng có thể tổ chức các chuyến dã ngoại liên quan đến tôn giáo, chẳng hạn như tham dự các buổi lễ Giáng sinh tại một nhà thờ địa phương của Giáo hội Na Uy. Theo yêu cầu của phụ huynh, trẻ em có thể chọn không tham gia những hoạt động cụ thể liên quan đến tôn giáo, chẳng hạn như chuyến đi của lớp đến nhà thờ. Phụ huynh không cần đưa ra lý do để yêu cầu miễn trừ. Tháng 6/2023, nước này đã ban hành luật cấm các hoạt động tôn giáo trong trường học, như các buổi lễ thuộc giáo hội do trường tổ chức.

Ở Phần Lan, tất cả các trường công đều cung cấp chương trình giảng dạy tôn giáo tùy theo tôn giáo của học sinh. Tất cả học sinh phải học các khóa học về tôn giáo hoặc đạo đức, tùy thuộc vào sự lựa chọn của các em. Các trường phải cung cấp chương trình giảng dạy về

các tôn giáo khác ngoài Tin Lành Luther nếu có tối thiểu ba học sinh đại diện cho đức tin đó trong khu vực thành phố, đó là cộng đồng tôn giáo đã được đăng ký và gia đình học sinh thuộc về cộng đồng tôn giáo đó. Các thành phố cũng có thể sắp xếp cho học sinh từ các trường khác nhau tham gia chung một khóa học kết hợp để đáp ứng yêu cầu này. Học sinh không thuộc nhóm tôn giáo nào, hoặc thuộc nhóm tôn giáo mà không có hướng dẫn đặc biệt, có thể học đạo đức. Học sinh từ 18 tuổi trở lên có thể chọn học các khóa học liên quan đến tôn giáo của mình hoặc các khóa học đạo đức. Nếu học sinh thuộc nhiều hơn một cộng đồng tôn giáo, cha mẹ sẽ quyết định học sinh tham gia khóa học giáo dục tôn giáo nào.

Tại Thụy Điển, giáo dục tôn giáo là bắt buộc ở các trường công và tư. Giáo viên sử dụng chương trình giảng dạy do Cơ quan Giáo dục Quốc gia thiết kế, bao gồm các bài học liên quan đến các tôn giáo lớn trên thế giới mà không có ưu tiên cho bất kỳ nhóm tôn giáo nào. Cha mẹ có thể gửi con cái của họ đến trường tôn giáo độc lập, được Chính phủ hỗ trợ và phải tuân thủ các hướng dẫn của Chính phủ về chương trình giảng dạy học thuật cơ bản, bao gồm giáo dục tôn giáo. Những trường như vậy, có thể tổ chức các hoạt động tôn giáo tự nguyện bên ngoài lớp học, nhưng những hoạt động này không cản trở việc tuân thủ các hướng dẫn của Chính phủ về chương trình giảng dạy học thuật cơ bản. Luật Giáo dục yêu cầu bắt buộc tất cả học sinh phải tham gia học tại trường, không cho phép học tại nhà vì lý do tôn giáo, ngoại trừ những trường hợp bất khả kháng như bệnh tật nghiêm trọng.

Các nước Bắc Âu rất quan tâm đến giáo dục tôn giáo nhằm giáo dục tinh thần chia sẻ, bao dung, hài hòa xã hội, thông qua vai trò hướng dẫn của cơ quan giáo dục quốc gia, với các chương trình giáo dục tôn giáo bắt buộc ở bậc tiểu học và trung học cơ sở, cũng như giáo dục tôn giáo trong xã hội, trên nguyên tắc bảo đảm tự do và bình đẳng tôn giáo.

1.4. Chính sách, pháp luật về tài trợ công cho các cộng đồng tôn giáo

Ở Đan Mạch, ELC là nhóm tôn giáo duy nhất nhận được tài trợ thông qua các khoản trợ cấp của Nhà nước, các khoản đóng góp tự nguyện, các khoản đóng góp được khấu trừ thuế được trả thông qua tiền lương của các thành viên. Các khoản đóng góp được khấu trừ thông qua tiền lương một cách tự nguyện chiếm khoảng 77% ngân sách hoạt động của ELC, trợ cấp của Chính phủ đóng góp 10%; 13% còn lại đến từ nhiều hoạt động khác nhau, như doanh thu từ việc sử dụng tài sản của giáo hội.

Nghiên cứu quan hệ giữa Nhà nước và tôn giáo ở Na Uy, Ulla Schmidt (2011) cho rằng, một mặt, mối quan hệ giữa Nhà nước và tôn giáo được xem xét theo hướng thúc đẩy quyền tự chủ và bình đẳng tôn giáo nhiều hơn. Mặt khác, chúng thể hiện sự tham gia liên tục của Nhà nước vào tôn giáo, một phần để hỗ trợ tôn giáo và tính sùng đạo nói chung, như một lực lượng được cho là tích cực trong xã hội, và một phần để duy trì sự tiếp tục của một tôn giáo có tính văn hóa mạnh mẽ trong xã hội Na Uy.

Theo pháp luật Na Uy, chính quyền trung ương và các thành phố địa phương cung cấp hỗ trợ tài chính trực tiếp cho Giáo hội Na Uy. Chính quyền trung ương cung cấp khoản tài trợ

hàng năm để trang trải chi phí lương, phúc lợi và chế độ lương hưu của nhân viên giáo hội. Chính phủ đã cung cấp 239 triệu USD (69 USD/mỗi thành viên) cho Giáo hội Na Uy để trả lương và chi phí hoạt động trong năm 2023. Chính phủ đã cung cấp cho các tổ chức tôn giáo và lập trường sống đã đăng ký khác tổng cộng khoảng 491,8 triệu USD (140 USD/mỗi thành viên) (United States Department of State, 2024a). Theo luật, các địa phương cung cấp một phần kinh phí để duy trì các tài sản của Giáo hội, như các tòa nhà và nghĩa trang của Giáo hội Na Uy, mà các cộng đồng tôn giáo khác phải tự chi trả. Năm 2023, Chính phủ đã cung cấp 17,8 triệu USD tiền trợ cấp cho các tòa nhà của Giáo hội Na Uy (United States Department of State, 2024a). Tất cả các tổ chức tôn giáo và cộng đồng lập trường sống đã đăng ký đều đủ điều kiện để xin hỗ trợ tài chính từ Chính phủ, theo quy định của Luật Cộng đồng Tôn giáo.

Ở Phần Lan, các cộng đồng tôn giáo đã đăng ký ngoài ELC và Giáo hội Chính thống giáo Phần Lan đủ điều kiện để nộp đơn xin tài trợ của Nhà nước thay cho thuế Giáo hội, hoặc đăng ký cả hai hình thức. Ngoài việc nhận được thuế Giáo hội, ELC và Giáo hội Chính thống giáo Phần Lan cũng có thể nộp đơn xin hỗ trợ của Nhà nước. Luật quy định, các cộng đồng tôn giáo đã đăng ký đáp ứng các yêu cầu theo luật định, bao gồm các nhóm thuộc ELC và Chính thống giáo, có thể nộp đơn xin trợ cấp hàng năm từ ngân sách Chính phủ theo tỷ lệ phần trăm dân số của cộng đồng tôn giáo đó. Chính phủ tiếp tục cung cấp các khoản tài trợ cho các cộng đồng tôn giáo đã đăng ký dựa trên số lượng thành viên, Bộ Giáo dục và Văn hóa (MEC) quản lý các khoản hỗ trợ. Năm 2022, Chính phủ đã phân bổ 119 triệu euro cho ELC và 2,6 triệu euro cho Giáo hội Chính thống giáo Phần Lan. MEC đã phân bổ 824.000 euro cho tất cả các tổ chức tôn giáo đã đăng ký khác (United States Department of State, 2024b).

Tại Thụy Điển, Chính phủ cung cấp tài trợ cho các nhóm tôn giáo đã đăng ký thông qua Cơ quan Hỗ trợ Cộng đồng Đức tin (SST) tỷ lệ thuận với quy mô thành viên của nhóm. Các nhóm tôn giáo đã đăng ký cũng có thể nộp đơn xin tài trợ riêng cho các mục đích cụ thể, như chi phí an ninh. Nhiều tổ chức tôn giáo phi chính phủ đủ điều kiện nhận tài trợ từ Cơ quan Dịch vụ Pháp lý, Tài chính và Hành chính để cải thiện an ninh của họ, như mua camera an ninh và thuê nhân viên bảo vệ.

Chính phủ các nước Bắc Âu đều hỗ trợ tài chính cho các cộng đồng tôn giáo đã đăng ký dựa trên qui mô thành viên của nhóm, đi kèm với việc giám sát chặt chẽ các điều kiện để được hỗ trợ, như các hoạt động phục vụ công chúng, sử dụng kinh phí công khai, minh bạch theo qui định pháp luật và tránh sự chi phối của các nhân tố nước ngoài. Hơn nữa, mặc dù thực hiện hỗ trợ tài chính cho tôn giáo, nhưng các nước vẫn giữ được sự độc lập giữa Giáo hội và Nhà nước (Vlastuin, 2025).

1.5. Chính sách, pháp luật về phát ngôn gây “kích động tôn giáo”

Ở Đan Mạch, pháp luật cấm phát ngôn kích động thù địch tôn giáo và quy định hình phạt tiền hoặc tối đa là hai năm tù. Pháp luật cũng cấm kích động khủng bố, giết người, hiếp dâm hoặc bạo lực liên quan đến các phong trào hoặc đào tạo tôn giáo và quy định hình phạt,

bao gồm phạt tiền hoặc tống giam là ba năm tù. Greenland có luật phát ngôn kích động thù địch tương tự, mặc dù không quy định hình phạt tối thiểu hoặc tối đa.

Tại Phần Lan, pháp luật quy định tội danh “kích động tộc người” nếu bất kỳ cá nhân nào cung cấp hoặc phát tán đến công chúng quan điểm, thông điệp, đe dọa, phỉ báng hoặc xúc phạm một nhóm nhất định, trong đó có các cộng đồng tôn giáo. Điều này bao gồm việc phân phát tài liệu thù địch nhằm kích động phân biệt đối xử trên báo in hoặc trên phương tiện sóng truyền thông, sách, báo và tạp chí trực tuyến. Hình phạt bao gồm phạt tiền hoặc án tù lên đến hai năm dựa trên mức độ nghiêm trọng của hành vi phỉ báng hay xúc phạm. Lời nói thù địch không phải là một tội hình sự riêng biệt, nhưng có thể cấu thành căn cứ để tăng án tù cho các tội danh khác.

Ở Thụy Điển, pháp luật nghiêm cấm các hành vi đe dọa hoặc thể hiện sự khinh miệt đối với người khác dựa trên một số yếu tố, bao gồm cả tín ngưỡng, tôn giáo. Hình phạt cho hành vi ngôn từ kích động thù địch dao động từ phạt tiền đến án tù lên đến bốn năm, tùy thuộc vào mức độ nghiêm trọng của sự việc. Cơ quan thực thi pháp luật duy trì số liệu thống kê về tội ác thù hận, bao gồm cả tội ác thù hận có động cơ tôn giáo, ban hành hai năm một lần.

Tại Na Uy, pháp luật trừng phạt một số biểu hiện thiếu tôn trọng đối với những người theo tôn giáo, bao gồm cả những biểu hiện có ý đe dọa hoặc chế giễu ai đó, hoặc thúc đẩy sự thù hận, đàn áp, khinh miệt. Cảnh sát có trách nhiệm điều tra các vụ án hình sự về phân biệt đối xử, bao gồm cả những vụ liên quan đến tôn giáo, chẳng hạn như tội gây thù hận. Tòa án Chống phân biệt đối xử do Chính phủ tài trợ, nhưng độc lập xem xét các trường hợp phân biệt đối xử và quấy rối phi hình sự, bao gồm cả những trường hợp liên quan đến tôn giáo.

Như vậy, ở các nước Bắc Âu, một mặt, quyền tự do, dân chủ của người dân luôn được chú trọng bảo đảm, mặt khác, pháp luật cũng nghiêm cấm những hành động phân biệt đối xử dựa trên tôn giáo và phát ngôn gây kích động với tôn giáo. Theo đó, những hành vi phạm pháp sẽ bị xử phạt hành chính hoặc phạt tù. Điều đó có tác dụng giáo dục và răn đe, đồng thời hạn chế những hoạt động lợi dụng tôn giáo trong xã hội.

2. Những vấn đề đặt ra

Thứ nhất, phân biệt đối xử dựa trên quan điểm tôn giáo. Ở Na Uy, năm 2023, Tòa án Chống phân biệt đối xử đã nhận được 20 báo cáo về hành vi phân biệt đối xử dựa trên tôn giáo. Các trường hợp này phát sinh trong nhiều bối cảnh khác nhau, như trong học viện, dịch vụ công hoặc nơi làm việc, trong đó bao gồm nhiều hình thức phân biệt đối xử dựa trên tôn giáo, dân tộc, giới tính, khuynh hướng tình dục hoặc quấy rối tình dục (United States Department of State, 2024a).

Tại Thụy Điển, ngày 11/5/2023, thanh tra viên về vấn đề bình đẳng đã nêu rõ tình trạng phân biệt đối xử dựa trên tôn giáo là một vấn đề lao động nghiêm trọng, đặc biệt ảnh hưởng đến người Islam giáo hoặc cá nhân được cho là người Islam giáo. Sự phân biệt đối xử xảy ra liên quan đến việc tuyển dụng và tại nơi làm việc dưới hình thức quấy rối hoặc hành động của người sử dụng lao động.

Ở Phần Lan, các cơ quan quản lý nhập cư được cho là vẫn tiếp tục từ chối phần lớn đơn xin tị nạn của các thành viên Nhân chứng Giê hô va từ Nga, cũng như của những người Islam giáo từ Pakistan. Văn phòng Thanh tra viên Không phân biệt đối xử đã nhận được 95 khiếu nại về phân biệt đối xử trên cơ sở tôn giáo và tín ngưỡng trong năm 2023, so với 80 khiếu nại vào năm 2022 và 74 khiếu nại vào năm 2021 (United States Department of State, 2024b). Trong khi ở Đan Mạch, tình trạng phân biệt đối xử đối với phụ nữ mang khăn trùm đầu vẫn diễn ra, đặc biệt là ở những khu vực bên ngoài Copenhagen.

Thứ hai, phát ngôn gây “kích động tôn giáo”. Ở Thụy Điển, tháng 10/2023, Tòa án Quận Linköping đã kết án một người đàn ông về tội kích động thù hận vì đã đốt một cuốn Kinh Qur’an vào năm 2020 bị đốt bên ngoài một thánh đường Islam giáo Linköping và đăng một video về các sự kiện được biên tập với âm nhạc gây kích động. Gần đây, ngày 03/02/2025, tòa án đã tuyên phạt Salwan Najem, 50 tuổi, công dân Thụy Điển, người vận động chống Islam giáo, phạm tội thù hận liên quan đến việc dàn dựng vụ đốt Kinh Qur’an nơi công cộng. Najem đã bị tuyên án treo và phạt 358 USD vì hành vi đốt kinh Qur’an, đưa ra những bình luận xúc phạm người Islam trong các sự cố năm 2023, dẫn đến tình trạng bất ổn và gây ra sự phẫn nộ đối với Thụy Điển ở các quốc gia Islam giáo. Najem bị kết án phạm tội vì “kích động chống lại một nhóm tộc người hoặc quốc gia” (Marshall and Rudenstrand, 2025).

Tại Na Uy, đã gia tăng đáng kể các bài phát biểu thù địch gắn với động cơ tôn giáo sau các cuộc tấn công khủng bố của Hamas vào Israel ngày 07/10/2023 và phản ứng của Israel. Trung tâm Holocaust³ đã nhấn mạnh sự trở lại của việc sử dụng ngôn ngữ phi nhân tính trong phương tiện truyền thông xã hội và ngôn ngữ mà họ cho là không thể chấp nhận được trên báo chí, diễn ngôn công khai trong hơn 15 năm qua. Trung tâm đã trích dẫn một bài viết sử dụng thuật ngữ “chủ nghĩa phân biệt chủng tộc” để mô tả chính sách của Israel. Trong khi đó, Công ty Phát thanh và Truyền hình quốc gia của Phần Lan cho biết 88 người trong nước đã bị buộc tội kích động tộc người hoặc phát ngôn “gây kích động” trong khoảng thời gian từ năm 2020-2022 (United States Department of State, 2024b).

Thứ ba, tư tưởng chống Islam giáo và bài Do Thái. Ở Đan Mạch, cảnh sát đã công bố mối đe dọa gia tăng đối với các mục tiêu liên quan đến người Do Thái và Israel do các cuộc tấn công khủng bố ngày 07/10/2023 của Hamas vào Israel. Chủ tịch Cộng đồng Do Thái tại Đan Mạch đã báo cáo về sự gia tăng đáng kể các mối đe dọa đối với khoảng 6.000 người Do Thái sau vụ tấn công khủng bố, và cho biết giai đoạn này đã trải qua mức độ bài Do Thái cao nhất kể từ Thế chiến II. Cảnh sát đã báo cáo 103 tội phạm có động cơ tôn giáo năm 2022, trong đó, có 50 tội phạm chống lại người Islam giáo, so với 63 tội phạm vào năm 2021; 37 tội phạm chống lại người Do Thái, so với 93 tội phạm vào năm 2021 (United States Department of State, 2024).

³ Cuộc thảm sát người Do Thái do chế độ Đức Quốc xã thực hiện trong thời gian 1941-1945.

Tại Na Uy, đã gia tăng đáng kể các bài phát biểu thù địch có động cơ tôn giáo sau các cuộc tấn công khủng bố của Hamas ngày 07/10/2023. Theo Cộng đồng Do Thái Oslo và Trung tâm Holocaust, các phát biểu bài Do Thái ngày càng gia tăng đã khiến công dân Do Thái phải che giấu danh tính để tránh bị đe dọa hoặc quấy rối. Các tổ chức, bao gồm Stop the Islamization of Norway (SIAN), Human Rights Service và Document.no, tiếp tục đăng các bài viết chống Islam giáo trực tuyến hoặc trên báo in.

Ở Thụy Điển, Thủ tướng Kristersson tuyên bố rằng, ông “rất lo ngại về tình trạng bài Do Thái đang lan tràn, về những mối đe dọa mà người Do Thái phải đối mặt,” và “ngay bây giờ, rất rõ ràng rằng nguy cơ về làn sóng bài Do Thái ở Thụy Điển là rất lớn và nó phải chấm dứt.” Thủ tướng cũng tuyên bố, ông sẽ yêu cầu Nhà nước, các thành phố và trường học phải làm rõ rằng sự thù hận và các mối đe dọa đối với người Do Thái là không thể chấp nhận được. Tháng 12/2023, báo cáo của Hội đồng Quốc gia Thụy Điển về Phòng chống tội phạm đã liệt kê 2.834 tội ác thù hận, trong đó, 8% chống lại người Islam giáo, 4% tội ác bài Do Thái, 3% tội ác thù hận tôn giáo khác, và tội ác thù hận bài Kitô giáo chiếm 1% (United States Department of State, 2024c).

Tại Phần Lan, Chủ tịch Cộng đồng Do Thái Helsinki, Yaron Nadbornik, cho biết tình trạng quấy rối và phá hoại chống lại các nhóm Do Thái và nơi thờ cúng của họ đã tăng lên trong thập kỷ trước. Các nhà lãnh đạo cộng đồng Do Thái đã ghi nhận sự gia tăng đáng kể các hoạt động bài Do Thái trong nước sau các cuộc tấn công của Hamas ngày 07/10/2023 và các hành động của lực lượng an ninh Israel sau đó. Các tổ chức chống Islam giáo và bài Do Thái hoạt động trên nhiều nền tảng truyền thông xã hội.

Thứ tư, các vụ việc đốt Kinh Qur'an. Trong nửa đầu năm 2023, một loạt vụ đốt kinh Qur'an ở Đan Mạch đã diễn ra bên ngoài đại sứ quán của các quốc gia có đa số người dân theo Islam giáo và tại các địa điểm khác trên khắp đất nước. Những vụ việc này dựa vào luật tự do ngôn luận của Đan Mạch, nhưng đã gây ra nhiều tranh cãi xung quanh việc liệu những hành động như vậy có nên được phép hay không. Chính phủ Đan Mạch đã nhận được sự lên án từ nhiều tổ chức, bao gồm Tổ chức Hợp tác Islam giáo, vì đã không ngăn cản các vụ việc xảy ra. Chỉ tính riêng từ ngày 07/10/2023, cảnh sát Đan Mạch đã thống kê được hơn 480 trường hợp đốt sách tôn giáo hoặc quốc kỳ (Latschan, 2025). Những hành động khiêu khích này đã gây ra sự phẫn nộ cho nhiều người trong thế giới Islam giáo và dẫn đến các sự cố ngoại giao.

Ở Thụy Điển, trong những năm qua đã diễn ra nhiều cuộc biểu tình, bao gồm cả việc đốt sách thánh (Al Jazeera and News Agencies, 2024). Cảnh sát đã cấp phép cho các cuộc biểu tình, trích dẫn các điều khoản hiến pháp của đất nước về quyền tự do ngôn luận và quyền tự do hội họp. Ngày 21/01/2023, Rasmus Paludan, một kẻ cực hữu người Đan Mạch - Thụy Điển, đã đốt một cuốn Kinh Qur'an bên ngoài Đại sứ quán Thổ Nhĩ Kỳ tại Stockholm. Ngày 28/06/2023, Salwan Momika và Salwan Najem, hai người nhập cư gốc Iraq, đã đốt một cuốn

Kinh Qur'an bên ngoài Thánh đường Islam giáo Stockholm trong ngày lễ Eid al-Adha⁴ của người Islam. Trong năm, Momika và Najem đã đốt Kinh Qur'an ước tính thêm 10 lần nữa ở nhiều nơi khác nhau tại Stockholm, bao gồm hai lần bên ngoài nhà quốc hội và gần các đại sứ quán Iraq và Iran, cũng như ở Malmo (United States Department of State, 2024c). Ngoài việc đốt Kinh Qur'an, các hành vi phi văn hóa với Kinh Qur'an cũng diễn ra. Sau vụ việc đốt Kinh Qur'an ở Stockholm, các nhà lãnh đạo Islam giáo ở Thụy Điển đã lên án vụ việc, nhưng phản ứng mạnh mẽ nhất diễn ra ở Trung Đông. Đại sứ quán Thụy Điển tại Baghdad đã bị những người biểu tình giận dữ xông vào trong thời gian ngắn. Tổ chức Hợp tác Islam giáo đã lên án hành động này và chỉ trích chính quyền Thụy Điển vì đã không ngăn cản điều đó.

Kết luận

Chính sách, pháp luật của các nước Bắc Âu tập trung vào bảo đảm quyền tự do, bình đẳng tôn giáo của mọi người dân, địa vị pháp lý của các cộng đồng tôn giáo, hỗ trợ hoạt động của các tổ chức tôn giáo, nhưng vẫn đảm bảo sự độc lập giữa tôn giáo và Nhà nước... Những chính sách đó thể hiện tính chất thông thoáng, tiên bộ và phù hợp với bối cảnh của các nước và luật pháp quốc tế về quyền con người, vì vậy có đóng góp tích cực cho nền dân chủ.

Tuy nhiên, đời sống tôn giáo của người dân ở khu vực đang gặp phải những khó khăn nhất định, như tình trạng lợi dụng quyền tự do, dân chủ gây bất ổn trật tự công cộng, tư tưởng cực đoan, thù địch, phân biệt đối xử đối với các cộng đồng tôn giáo. Tiêu biểu là rất nhiều vụ việc đốt Kinh Qur'an hay sách thánh gây ra phản ứng mạnh mẽ và các cuộc biểu tình ở các quốc gia trên thế giới. Đó là những vấn đề cần được quan tâm giải quyết./.

Tài liệu tham khảo

1. Al Jazeera and news agencies (2024), *Sweden charges two men over 2023 Quran burnings*, <https://www.aljazeera.com/news/2024/8/28/sweden-charges-men-over-2023-quran-burnings-condemned-by-muslim-countries>, ngày đăng tải 28/08/2024, ngày truy cập 29/08/2024.

2. Durham, W. Cole, Jr. Brett G. Scharffs (2016), *Luật pháp và Tôn giáo: Tiếp cận so sánh quốc gia, quốc tế*, người dịch: Đặng Hoàng Nam, Phạm Quốc Thành, Phan Tường Vân, Phan Hương Giang, Hồ Hoàng Thái, Nxb. Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.

3. Evangelical Focus (2024), *WEA reports freedom of religion issues in Sweden to the UN Human Rights Council*, <https://evangelicalfocus.com/europe/29037/wea-reports-freedom-of-religion-issues-in-sweden-to-the-un-human-rights-council>, ngày đăng tải 15/11/2024, ngày truy cập 18/11/2024.

4. Government of Finland (1999), *Constitution of Finland*, https://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_Finland, ngày truy cập 31/05/2025.

⁴ Lễ Hiến sinh của Islam giáo.

5. Kongelige (1953), *Grundloven*, <https://regeringen.dk/grundloven/>, ngày truy cập 05/06/2025.
6. Kuusikallio, Katri and Aino Vihonen (2024), *Cooperation of Religions in Nordic Countries - Present and challenges*, CORE Forum - The National Forum for Cooperation of Religions in Finland, Helsinki.
7. Latschan, Thomas (2025), *Denmark: Trial for Quran burning kicks off in Bornholm*, <https://www.dw.com/en/denmark-trial-for-quran-burning-kicks-off-in-bornholm/a-72467497>, ngày đăng tải 08/05/2025, ngày truy cập 14/05/2025.
8. Marshall, Paul and Jacob Rudenstrand (2025), *Following Quran Burning And Hate Crimes: Will Sweden Stumble Into Anti-Blasphemy Laws?*, <https://religionunplugged.com/news/2025/2/13/will-sweden-stumble-into-anti-blasphemy-laws/>, ngày đăng tải 19/02/2025, ngày truy cập 20/02/2025.
9. Modéer, Kjell Å and Helle Vogt (2021), *Law and The Christian Tradition in Scandinavia The Writings of Great Nordic Jurists*, Routledge Taylor and Francis Group, London and New York.
10. Nielsen, Marie Vejrup and Lene Kühle (2011), “Religion and State in Denmark: Exception among Exceptions”, *Nordic Journal of Religion and Society*, tập 24, số 2, tr. 173-188.
11. Reuters (2025), *Man found guilty of hate crime over Sweden Koran burnings*, <https://www.reuters.com/world/europe/man-found-guilty-hate-crime-connection-with-koran-burnings-sweden-2025-02-03/>, ngày đăng tải 03/02/2025, ngày truy cập 04/02/2025.
12. Riksdag (2023), *The Constitution of Sweden The Fundamental Laws and the Riksdag Act*, <https://www.riksdagen.se/en/documents-and-laws/order-and-download-in-english-and-other-languages/>, ngày đăng tải 09/2023, ngày truy cập 02/06/2025.
13. Schmidt, Ulla (2011), “State, Law and Religion in Norway”, *Nordic Journal of Religion and Society*, tập 24, số 2, tr. 137-153.
14. Storting (1969), *Act of the Kingdom of Norway relating to religious communities (1969)* (English), <https://legislationline.org/taxonomy/term/12695>, ngày truy cập 24/05/2025.
15. Storting (2024), *The Constitution of the Kingdom of Norway*, <https://lovdata.no/dokument/NLE/lov/1814-05-17?q=grunnloven>, ngày đăng tải 21/05/2024, ngày truy cập 24/05/2025.
16. United States Department of State (2024), *Denmark 2023 International Religious Freedom Report*, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/denmark/>, ngày đăng tải 26/06/2024, ngày truy cập 25/05/2025.
17. United States Department of State (2024a), *Norway 2023 International Religious Freedom Report*, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/norway/>, ngày đăng tải 26/06/2024, ngày truy cập 28/05/2025.

18. United States Department of State (2024b), *Finland 2023 International Religious Freedom Report*, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/norway/>, ngày đăng tải 26/06/2024, ngày truy cập 31/05/2025.

19. United States Department of State (2024c), *Sweden 2023 International Religious Freedom Report*, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/sweden/>, ngày đăng tải 26/06/2024, ngày truy cập 01/06/2025.

20. Văn Nguyễn (2016), *Những thiết chế bảo hiến và bảo vệ quyền con người của Vương quốc Na Uy*, <https://tapchicongsan.org.vn/hoat-ong-cua-lanh-ao-ang-nha-nuoc/-/2018/40179/nhung-thiet-che-bao-hien-va-bao-ve-quyen-con-nguoi-cua-vuong-quoc-na-uy.aspx>, ngày đăng tải 03/08/2016, ngày truy cập 24/05/2025.

21. Vlastuin, Evert van (2025), *Must the Norwegian state protect the children of Jehovah's Witnesses?*, <https://cne.news/article/4628-must-the-norwegian-state-protect-the-children-of-jehovahs-witnesses>, ngày đăng tải 21/02/2025, ngày truy cập 23/02/2025.

Abstract

RELIGIOUS POLICIES AND LEGAL FRAMEWORK IN THE NORDIC COUNTRIES: ISSUES AND CHALLENGES

Nguyen Khac Duc

*Institute of Ethnic and Religious Studies
Hồ Chí Minh National Academy of Politics*

This paper examines the religious policy and legal framework in several Nordic countries, where governments have shown strong commitment to ensuring freedom of religion and belief while promoting the constructive role of religion in social development. Through document analysis and comparative synthesis, the study highlights key state approaches, including the protection of religious freedom, the integration of religious education, and the provision of financial and institutional support to faith communities. Nordic countries also impose strict penalties for hate speech and religious hostility. However, challenges persist, such as excessive expressions of “freedom” that incite hatred or insult religious sentiments in several Nordic countries.

Keywords: religious policy, legal framework, religion, Nordic countries.